

U S N E S E N Í

Krajský soud v Plzni rozhodl ve veřejném zasedání konaném dne 13.9.2017 *t a k t o :*

K odvolání obžalovaných MUDr. S██████ Š██████ a J██████ K██████ se podle § 258 odst. 1 písm. b), c) trestního řádu **zrušuje** rozsudek Okresního soudu v Chebu ze dne 20.1.2017 č.j. 5 T 130/2014-716 a podle § 259 odst. 1 trestního řádu **se** tato trestní věc **vrací** soudu prvního stupně.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní MUDr. S██████ Š██████ a J██████ K██████ uznáni vinnými přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti dle § 147 odst. 1, 2 trestního zákoníku na tom skutkovém základě, že dne 10.10.2011 v Mariánských Lázních, okr. Cheb, ul. U Nemocnice 93/3, na chirurgickém oddělení v Nemocnici Mariánské Lázně, s.r.o., při operačním zákroku akutní apendicitidy v oblasti pravého podbříšku v celkové anestezii u poškozeného K██████ M██████, nar. ████████, obžalovaný MUDr. S██████ Š██████ jako operatér a zaměstnanec nemocnice zavedl do těla poškozeného přesně nespecifikovaný drén, o kterém obžalovaný MUDr. S██████ Š██████ neučinil záznam v operačním protokole a obžalovaná J██████ K██████ jako sestra instrumentárka a zaměstnankyně nemocnice o tomto neučinila záznam v ošetrovatelském záznamu perioperační sestry, z tohoto důvodu nedošlo při následné péči k vyjmutí drénu z těla poškozeného, ten zůstal v těle poškozeného, a způsobil tak poškozenému bolestivý vznik infiltrátu v břišní dutině s druhotným postižením tenkého střeva zánětlivými a ischemickými změnami a počínajícím rozvojem střevní neprůchodnosti, hnisání s abscesem v centru tohoto infiltrátu, následkem čeho poškozený musel být dne 10.8.2012 znovu operován ve Stodské nemocnici, a.s., při operaci mu byl drén z těla vyňat, odstraněn infiltrát s abscesem a resekováno několik desítek cm tenkého střeva, hospitalizován byl do 14.9.2012, po dobu hospitalizace musel podstoupit velmi bolestivé ošetřování široce a hluboce otevřené operační rány, u poškozeného došlo k oslabení stěny břišní s rozstupem přímých břišních svalů a k vytvoření objemné kýly v neestetické jizvě v pravém mezo-, a hypogastriu s indikací pro chirurgickou rekonstrukci s použitím síťky, uvedená neestetická plošná jizva na kožním povrchu je s kožní atrofií a mnohočetnými hypertrofickými příčnými esteticky nevzhlednými řasami po retenčních stezích, poškozený byl v pracovní neschopnosti do 31.1.2013, a poškozený je i v současné době omezen v běžném způsobu života, kdy zejména nesmí vykonávat namáhavou práci a sportovat, v oblasti jizvy pociťuje tlak a pnutí, má problémy obracet se v poloze ležmo a vstát z polohy ležmo.

Za tuto trestnou činnost byli obžalovaní odsouzeni k podmíněným trestům odnětí svobody a to obžalovaný MUDr. S██████ Š██████ v trvání devíti měsíců se zkušební dobou tří roků a obžalovaná J██████ K██████ v trvání sedmi měsíců se zkušební dobou tří roků.

Proti tomuto rozsudku si oba obžalovaní podali v zákonné lhůtě odvolání, které zaměřili proti výroku o vině i proti výroku o trestu.

Obžalovaný MUDr. S. Š. v písemně zpracovaném odvolání v podstatě namítl, že nalézací soud věc dostatečně neobjasnil, existují pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, která jsou v důsledku neprovedení některých důkazů neúplná. Konkrétně obžalovaný navrhl doplnit dokazování „protokolem sester z operace ze dne 10.10.2011“ v originálním vyhotovení. Dále navrhl výslech členů nezávislé odborné komise jmenované Krajským úřadem Karlovarského kraje s tím, že zpracovatelé posudku pro trestní řízení nejsou v přímém kontaktu s vyšší odbornou praxí. Prof. Novák je zaměstnancem Okresní nemocnice ve Weidenau, kde řadu let neoperuje. Obžalovaný v této souvislosti navrhl, aby si soud vyžádal stanovisko Bavorské lékařské komory ke zjištění zákazu operování prof. Novákovi pro odborná pochybení. Prof. Duda má sice úvazek 0,1 – 0,2 ve Fakultní nemocnici Olomouc, ale tam neoperuje. Obžalovaný zaslal soudu i kopii článku z prestižního odborného časopisu „Rozhledy v chirurgii“, který pojednává o migrujícím cizím tělese.

Při veřejném zasedání u Krajského soudu v Plzni dne 19.7.2017 obhájce obžalovaného ústně doplnil argumentaci podaného odvolání o další námitky. Konkrétně namítl, že propouštěcí lékař nezaregistroval cizí těleso a proto drén nemusel být viděn ani při předchozích rentgenových vyšetřeních. V rozsudku se zaměřují pojmy břišní dutina a stěna břišní. Drén se nenacházel v břišní dutině ani nebyl v břišní dutině nalezen, byl ve stěně břišní a to je řádově desítky centimetrů vzdáleno od sebe. Podle originálu rentgenového snímku je předmětný drén 8 cm krátký, takže není pravděpodobné, že by takový drén mohl být použit při operaci apendixu. V roce 2008 byl poškozený operován na pupeční kýlu a při této operaci byly opakovaně použity drény typově stejné jako drén, který byl nalezen ve stěně břišní (poškozeného).

Obžalovaná J. K. v odůvodnění podaného odvolání uvedla, že okresní soud neoznačil závazný právní předpis, případně další prováděcí předpisy, které instrumentální sestře stanoví povinnost učinit během operace slepého střeva záznam o použití drénu nebo výslovně uvést, že drén nebyl použit. V této souvislosti se poukazuje na vyhlášku č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků s tím, že odkaz okresního soudu na § 56 této vyhlášky je chybný, neboť obžalovaná nebyla v pozici perioperační sestry, to byla úloha paní A. M. Administrativní pochybení při vyplnění formuláře používaného při operaci slepého střeva nezakládá podle odvolatelky trestně právní odpovědnost, mimo jiné s ohledem na subsidiaritu trestní represe a zásadu nullum crimen sine lege. Důležitá povinnost, kterou měla obžalovaná zanedbat, musí být zakotvena v právním řádu. Okresní soud vůbec neuvedl, v jakém zákoně a prováděcím předpise se zakotvení důležité povinnosti mělo nacházet. Dále odvolatelka namítá, že ze znaleckého závěru nelze dovodit, jaký byl event. podíl ponechaného drénu na zdravotní újmě poškozeného. V té souvislosti se připomíná, že kdyby proběhlo CT vyšetření a bylo prokázáno podezření na ponechání drénu v těle pacienta, nemuselo dojít k těžké újmě na zdraví a obžalovaná by nebyla stíhaná za nedůsledné vyplnění formuláře. Podle odvolatelky chybí porušení důležité povinnosti, chybí příčinná souvislost a chybí i její zavinění. V další části odůvodnění podaného odvolání odvolatelka poukazuje na přípustné riziko, které vylučuje protiprávnost a odpovědnost za trestný čin. Dle jejího názoru nebyly zjišťovány skutečnosti hovořící v její prospěch a nebylo aplikováno pravidlo in dubio pro reo (v pochybnostech ve prospěch obžalovaného). Podle odvolatelky také nebylo najisto postaveno, že poškozený nebyl na operativním zákroku v letech 2008 až 2012 ještě v jiném zdravotnickém zařízení. Návazně

odvolatelka zpochybňuje znalecké závěry s tím, že znalec prof. Duda se při rozhodování nejasné věci uchýlil ke zjednodušujícímu závěru, pokud vyloučil možnost ponechání drénu v roce 2008. Rovněž znalci nezhodnotili, že dle výpovědi poškozeného ještě před zhoršením svého zdravotního stavu zvedal pravidelně těžká břemena. V souvislosti s uloženým trestem odvolatelka poukázala na to, že jí byl uložen trest, který se jen minimálně liší od trestu, který byl uložen spoluobžalovanému lékaři. Rovněž se připomíná polehčující okolnost dle ustanovení § 41 písm. g) trestního zákoníku spočívající v odvracení jiného nebezpečí nebo překročení přípustného rizika.

Krajský soud v Plzni z podnětu řádně a včas podaných odvolání přezkoumal v intencích ustanovení § 254 trestního řádu správnost napadených výroků, jakož i předcházející řízení, přičemž vycházel zejména z konkrétně uplatněných námitek obou odvolatelů. Na základě tohoto postupu dospěl Krajský soud v Plzni k následujícím zjištěním a závěrům.

Především je třeba uvést, že řízení předcházející vydání napadeného rozhodnutí nevykazuje procesní vady, pro které by bylo třeba napadený rozsudek rušit z titulu ustanovení § 258 odst. 1 písm. a) trestního řádu.

Také skutková zjištění, pokud jde o inkriminované jednání obou obžalovaných („dne 10.10.2011 v Mariánských Lázních, okr. Cheb, ul. U Nemocnice 93/3, na chirurgickém oddělení v Nemocnici Mariánské Lázně, s.r.o., při operačním zákroku akutní apendicitidy v oblasti pravého podbříšku v celkové anestezii u poškozeného K. M., nar. , obžalovaný MUDr. S. Š. jako operátor a zaměstnanec nemocnice zavedl do těla poškozeného přesně nespecifikovaný drén, o kterém obžalovaný MUDr. S. Š. neučinil záznam v operačním protokole a obžalovaná J. K. jako sestra instrumentářka a zaměstnankyně nemocnice o tomto neučinila záznam v ošetrovatelském záznamu perioperační sestry, z tohoto důvodu nedošlo při následné péči k vyjmutí drénu z těla poškozeného, ten zůstal v těle poškozeného...“) odpovídají požadavkům zakotveným v ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu, což znamená, že v tomto ohledu byl skutkový stav věci zjištěn v nezbytném rozsahu a bez důvodných pochybností. Námítky obou odvolatelů vztahující se ke shora uvedeným skutkovým zjištěním odvolací soud neakceptoval. V uvedeném rozsahu se skutková zjištění napadeného rozsudku jeví jako spolehlivá, neboť se opírají o dostatek řádně provedených a ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 trestního řádu náležitě vyhodnocených důkazů. V uvedeném směru proto krajský soud jako soud odvolací neshledává důvodným návrhy obou odvolatelů na doplnění dokazování.

V dané souvislosti dlužno připomenout, že krajský soud ve svém rozhodnutí ze dne 21.1.2015 zčásti akceptoval výhrady obžalovaných (zejména obžalovaného MUDr. S. Š.) ke znaleckému posudku prof. MUDr. Karla Nováka, DrSc., přičemž dospěl k závěru, že v dané věci se jedná o výjimečný zvlášť obtížný případ vyžadující zvláštního vědeckého posouzení a také přezkoumání posudku podaného znalcem prof. MUDr. Karlem Novákem, DrSc. Bylo proto předmětným rozhodnutím potvrzeno usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 9.12.2014, kterým byla tato trestní věc vrácena státnímu zástupci k došetření za účelem přibrání vědeckého ústavu s tím, aby vypracoval znalecký posudek v této věci. To se také návazně stalo, neboť dle § 110 odst. 1 trestního řádu byla přibrána Lékařská fakulta University Palackého v Olomouci k podání znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví všeobecné lékařství, specializace chirurgie, radiologie, soudní lékařství a vnitřní lékařství. K tomu krajský soud poznamenává, že vědecké znalecké instituce ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 trestního řádu představují nejvyšší autoritu pro posouzení odborných otázek v trestním řízení. Jde o

posudek instituce a nelze jej proto zpochybňovat poukazem na údajný nedostatek praxe jednoho ze zpracovatelů posudku a to konkrétně prof. MUDr. Miloslava Dudy, DrSc., který před soudem prvního stupně znalecké závěry stvrzoval. Ostatně jmenovaný znalec pochybnosti o absenci aktuální praxe při svém výsledku v hlavním líčení konaném dne 18.5.2016 negoval (č.l. 615 spisu).

Současně je třeba připomenout, že předmětný posudek ústavu také označil závěry znaleckého posudku prof. MUDr. Karla Nováka DrSc. jako relevantní. Z toho vyplývá nadbytečnost odvolatelem MUDr. S. Š. navrhovaného doplnění dokazování výsledkem členů odborné komise jmenované Krajským úřadem Karlovarského kraje.

Zásadním důvodem, pro který bylo třeba napadený rozsudek zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí, jsou pochybnosti o míře zavinění obou obžalovaných na vzniklém následku, zejména pak o příčinné souvislosti mezi jednáním obžalovaných a vzniklým následkem, resp. účinkem.

Okresní soud na str. 7 napadeného rozsudku konstatuje přímou příčinnou souvislost mezi jednáním obžalovaných a vzniklým následkem specifikovaným ve skutkové větě výrokové části rozsudku jako „bolestivý vznik infiltrátu v břišní dutině s druhotným postižením tenkého střeva zánětlivými a ischemickými změnami a počínajícím rozvojem střevní neprůchodnosti, hnisání s abscesem v centru tohoto infiltrátu, následkem čeho poškozený musel být dne 10.8.2012 znovu operován ve Stodské nemocnici, a.s., při operaci mu byl drén z těla vyňat, odstraněn infiltrát s abscesem a resekováno několik desítek cm tenkého střeva, hospitalizován byl do 14.9.2012, po dobu hospitalizace musel podstoupit velmi bolestivé ošetřování široce a hluboce otevřené operační rány, u poškozeného došlo k oslabení stěny břišní s rozstupem přímých břišních svalů a k vytvoření objemné kýly v neestetické jizvě v pravém mezo- a hypogastriu s indikací pro chirurgickou rekonstrukci s použitím sítky, uvedená neestetická plošná jizva na kožním povrchu je s kožní atrofií a mnohočetnými hypertrofickými příčnými esteticky nevzhlednými řasami po retenčních stezích, poškozený byl v pracovní neschopnosti do 31.1.2013, a poškozený je i v současné době omezen v běžném způsobu života, kdy zejména nesmí vykonávat namáhavou práci a sportovat, v oblasti jizvy pociťuje tlak a pnutí, má problémy obracet se v poloze ležmo a vstát z polohy ležmo“. Přitom se však pomíjí, že v závěru znaleckého posudku ústavu se mimo jiné (č.l.473 spisu) uvádí, že **na stavu (poškozeného) se podílel jednak těžký zánět appendixu a přítomnost cizího tělesa byla významným podpůrným faktorem, vzájemný podíl na následku mezi těmito dvěma faktory nelze přesně stanovit.**

Uvedenému závěru v souvislosti s řešením otázky příčinné souvislosti okresní soud nevěnoval dostatečnou pozornost ani při výsledku prof. Dudy v hlavním líčení a potažmo se s danou otázkou nevyrovnal – jak již bylo výše naznačeno – ani v odůvodnění napadeného rozhodnutí. Přitom platí, že **každé jednání, bez kterého by následek nebyl nastal, není stejně důležitou příčinou následku (zásada gradace příčinné souvislosti). Je důležité, aby jednání pachatele bylo z hlediska způsobení následku příčinou dostatečně významnou. Jestliže při vzniku následku uvedeného v § 147 trestního zákoníku spolupůsobilo více příčin, je třeba hodnotit každou příčinu co do jejího významu pro vznik následku zvlášť a určit její důležitost z hlediska následku, který z jednání obviněného vzešel.**

V dané konkrétní věci to znamená, že bude třeba dokazování doplnit o dodatek posudku ústavu zaměřený právě a toliko na otázku, **nakolik je jednání obou obžalovaných**

v příčinné souvislosti s nastalým následkem. Ve znaleckém posudku bude přitom třeba tuto otázku řešit toliko z hlediska výchozích skutkových zjištění, neboť znalci (ani znaleckému ústavu) nepřísluší řešit otázky právní. Bude však třeba znovu se zabývat otázkou, **nakolik je vzniklý následek popsán a specifikován v druhé části skutkové věty výrokové části napadeného rozsudku důsledkem rovněž ve skutkové větě popsaného jednání obou obžalovaných, resp. nakolik je odvislý od zhoršeného zdravotního stavu poškozeného, který obžalovaným spolehlivě přičítat nelze.**

Krajský soud si je samozřejmě vědom složitosti řešené otázky, jakož i shora již naznačené indiferentní odpovědi, že na stavu poškozeného se podílel jednak těžký zánět appendixu a přítomnost cizího tělesa byla významným podpůrným faktorem, přičemž vzájemný podíl na následku mezi těmito dvěma faktory přesně stanovit nelze. Trestně právní zjištění však musí být spolehlivá a v případě přibližných či relativizujících zjištění musí být proto vycházeno ze zásady in dubio pro reo. V daném případě to znamená požadavek na stanovení alespoň **minimálních následků** způsobených poškozenému zanecháním cizího tělesa (drénu) v těle poškozeného. Bude na soudu prvního stupně, aby doplňující znalecké poznatky adekvátně a důsledně právně vyhodnotil z hlediska právní kvalifikace jednání obou obžalovaných a potažmo jejich trestní odpovědnosti vůbec.

V dané souvislosti považuje krajský soud za případné připomenout, že trestní odpovědnost lékaře či jiného zdravotnického pracovníka přichází do úvahy, pokud nepostupovali de lege artis (podle pravidel lékařského umění), tedy postupovali v rozporu s povinnostmi lékaře (zdravotnického pracovníka), které byly obecně stanoveny v § 11 a § 55 zákona č. 20/1966 Sb. o péči a zdraví lidu, který byl s účinností od 1.4.2012 nahrazen zákonem č. 372/2011 Sb. o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 372/2011 Sb. je zdravotnický pracovník povinen poskytovat zdravotní služby v rozsahu odpovídajícím jeho způsobilosti, zdravotnímu stavu pacienta a náležité odborné úrovni a řídit se etickými principy obsaženými v Etickém kodexu České lékařské komory. V souladu s § 4 odst. 5 zákona č. 372/2011 se náležitou odbornou úrovní rozumí poskytování zdravotních služeb podle pravidel vědy a uznávaných medicínských postupů při respektování individuality pacienta a s ohledem na konkrétní podmínky a objektivní možnosti. Kritériem pro posouzení toho, zda jde o nedbalost, či o jednání nezaviněné, je zachování či nezachování potřebné míry opatrnosti. Rozsah potřebné míry opatrnosti – a potažmo povinnosti předvídat možnost způsobení trestněprávního následku - zpravidla vyplývá buď z bezpečnostních předpisů nebo technických norem. **Pro oblast medicíny, jak již bylo shora naznačeno, se vychází z pravidel postupu lege artis,** tedy zvláštních obecně uznávaných pravidel opírajících se o stav odborných znalostí v daném oboru zachycených především v odborné literatuře.

V dané souvislosti se soud prvního stupně bude muset zaměřit i na námitku odvolatelky J. K., která namítá, že v jejím jednání chybí porušení důležité povinnosti.

Ze všech shora uvedených důvodů Krajský soud v Plzni k odvolání obou obžalovaných zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu prvního stupně k novému projednání a rozhodnutí. Při novém projednávání věci bude krajský soud respektovat shora naznačené pokyny a právní názory odvolacího soudu. Samozřejmě nad rámec požadovaného doplnění dokazování provede i důkazy další, pokud takováto potřeba v mezidobí vyvstane.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není přípustný další řádný opravný prostředek.

V Plzni 13.09.2017

Za správnost vyhotovení:
Vendula Jurčová

JUDr. Milan Suk, v.r.
předseda senátu